

Záver druhého dňa patril spoločnému stretnutiu ministrov a viac ako 200 zástupcov mimovládnych organizácií združených v európskom Eko-Fóre. Hlavnou témou diskusie bola integrácia environmentálnej politiky (*Environmental Policy Integration – EPI*) a budúcnosť spolupráce mimovládnych organizácií a vlád. Pri tejto príležitosti Eko-Fórum pripravilo publikáciu o integrácii environmentálnej politiky, ktorá zahŕňala prípadové štúdie o EPI pripravené mimovládnyimi organizáciami z regiónu. Slovensko je v publikácii zastúpené prípadovou štúdiou analyzujúcou prípravu a implementáciu Národnej stratégie trvalo udržateľného rozvoja.

Ďalším dokumentom, ktorí prijali zúčastnení ministri, bola *Environmentálna stratégia pre krajiny východnej Európy, Kaukazu a Strednej Ázie* (EECCA). Stratégia je zameraná predovšetkým na zlepšenie environmentálnej situácie v 12 krajinách bývalého Sovietskeho zväzu. Finančnú podporu na jej implementáciu sa okrem dotknutých krajín zaviazalo poskytnúť Dánsko a Veľká Británia, ako aj Svetová banka a OECD.

Ministri tiež prijali *Vyhlásenie o vzdelávaní k udržateľnému rozvoju*. Toto vyhlásenie bude rámcom na vypracovanie *Stratégie vzdelávania k udržateľnému rozvoju*, ktorú by mali pripraviť v spolupráci s ministrami školstva a predložiť na podpis na nasledujúcej konferencii ministrov.

Paneurópska konferencia venovala veľkú pozornosť aj monitoringu životného prostredia. Pracovná skupina UNECE pre environmentálny monitoring pripravila Odporúčania na zefektívnenie národných environmentálnych monitorovacích a informačných systémov v krajinách EECCA (Eastern Europe, Caucasus and Central Asia) a Príručku na skvalitnenie národných správ o stave životného prostredia, ktoré boli na konferencii prijaté.

Okrem oficiálneho rokovania sa počas konferencie uskutočnilo nie-

koľko sprievodných podujatí, ktoré pripravili mimovládne organizácie a rôzne medzinárodné agentúry (UNDP, UNEP, OECD, REC atď.). V rámci podujatia organizovaného Rozvojovým programom OSN (UNDP) *Localizing Environmental Governance – from Policy to Practice through Partnership* bola ako jedna z troch krajín prezentovaná aj SR. Minister životného prostredia L. Miklós predniesol referát o skúsenostiach a úlohe vlády pri prístupových rokovaniach s Európskou úniou a M. Chrenko z REC Slovensko referoval o procesoch podporujúcich zlepšovanie stavu životného prostredia na regionálnej a miestnej úrovni.

Na kyjevskej konferencii sa zú-

častnili ministri, zástupcovia vlád, mimovládnych organizácií a medzinárodných agentúr z 55 krajín (Európy, Severnej Ameriky a krajín strednej Ázie). Slovenskú republiku zastupovala oficiálna štvorčlenná delegácia vedená ministrom životného prostredia L. Miklósom. Okrem toho sa na konferencii zúčastnil aj zástupca Spoločnosti pre trvalo udržateľný život a Regionálneho environmentálneho centra pre krajiny strednej a východnej Európy. Nasledujúce stretnutie európskych ministrov životného prostredia sa uskutoční r. 2007 pravdepodobne v Gruzínsku alebo Srbsku.

Milan Chrenko

Štrbské pleso v Medzinárodnom roku vôd

WaterYear2003

Rok 2003 vyhlásila OSN za *Medzinárodný rok vôd*. Poslaním a hlavným cieľom je výzva, aby si ľudstvo uvedomilo nevyhnutnosť zachovania zdrojov pitnej vody – pre naplnenie základných ľudských potrieb, pre zdravie, produkciu potravín, zachovanie ekosystémov a celkový ekonomický a sociálny rozvoj.

Oprávnenosť silnejúcich medzinárodných iniciatív v oblasti životného prostredia potvrdzujú aj opakujúce sa extrémne výkyvy počasia v dôsledku globálnej klimatickej zmeny. Tohto roku nás prekvapil prudký nástup letných teplôt bezprostredne po zimnom období, takže vysokohorské plesá, ktoré zvyčajne rozmrzajú v neskorom lete, rozmrzli už v apríli. Kolobeh vody v prírode však neovplyvňujú len globálne, ale aj lokálne aktivity človeka. Prednedávnom Správa TANAP-u dostala údaje o hladine Štrbského plesa od pána

Oldřicha Bublíka zo Štrbského Plesa, ktorý sa meraniu výšky hladiny jazera venuje už niekoľko rokov. Poskytnuté údaje sa týkajú vplyvu odberu vody na technické zasnežovanie lyžiarskych svahov na vodný režim plesa. *“Hladinu jazera ovplyvňujú výhradne vodné zrážky. Povodie, ktorým by sa priviedla ďalšia zrážková voda do jazera, je nepatrné (asi 20 ha) a je celé zalesnené. Nedovolí vode, ani po niekoľkodennom daždi, aby stiekla do jazera. Medzi nameraným množstvom zrážok a prírastkom vody na vodomere nie je priama úmera. Je tu tiež určitý časový posun. Rozprávkam o tom, že voda zo zasnežovania lyžiarskych svahov aj tak na jar stečie do jazera, alebo o tom, že jazero má akýsi podzemný prítok a odtok, uverí len ten, kto verí stredovekej povesti o spojení plesa s morom, alebo ten, kto za každú cenu chce alebo musí obhájiť použitie vody z jazera na akékoľvek technické účely.”*

Výpočet približnej spotreby vody na zasnežovanie:

1 delo spotrebuje za sekundu 6 l vody, pracuje asi 10 hodín za noc, v činnosti je priemerne 6 diel, pracujú (každé) asi 60 nocí počas zimného obdobia,

pri spotrebe 6 l vody za sekundu = 360 l za minútu, t. j. 21 600 l za hodinu,

za 10 hod. spotrebuje 1 delo 216 000 l vody = 216 m³,

delo pracuje asi 60 nocí, t. j. 216 m³ x 60 = 12 960 m³,

6 diel = 12 960 x 6 = 77 700 m³ vody = celková spotreba za zimné obdobie.

(Čísla nie sú presné, ale nie sú ani prehnané.)

Obsah vody v jazere je 1 284 000 m³, hladina má plochu 20 ha. Ľahko možno vyrátať, o koľko klesne hladina plesa pri zimnom odbere vody. Výsledok je hrozivý... Ohromujúce je už to, že odber sa uskutočňuje z jazera, ktoré nemá prítok ani odtok a nemôže sa tomu brániť. V jeho dejinách ho nič takéto nestretlo, ak nerátame ťaženie ľadu v predminulom storočí.

Tento výpočet vyznieva obzvlášť paradoxne v kontexte s vyjadreniami niektorých miestnych podnikateľov (napr. Hospodársky denník, 2. 5. 2003), ktorí tvrdia, že lyžiarske strediská vôbec nenarúšajú ekosystémy.

Správa TANAP-usa obrátila v súvislosti so spomínanými zisteniami na Slovenský hydrometeorologický ústav so žiadosťou o nezávislý a kontinuálny monitoring výšky hladiny

Štrbského plesa. O výsledkoch a ďalších postupoch budeme čitateľov informovať.

Juraj Švajda

Literatúra

Úrady reagujú veľmi pomaly. Rozhovor s Ing. Jozefom Bendžalom. Hospodársky denník, 2. 5. 2003.

Dunajská Lužná v projekte DISCUS

Dunajská Lužná je jednou zo štyridsiatich obcí, ktoré vybrali do európskeho výskumného projektu DISCUS. Projekt realizuje Northumbria University (Veľká Británia), Abo Akademi (Fínsko), ICLEI (Nemecko), WWF (Veľká Británia), Focus Lab (Taliansko), New Lisbon University (Portugalsko), European Sustainable Cities and Towns Campaign (Belgicko) a na Slovensku ho koordinuje Regionálne environmentálne centrum (REC Slovensko). Cieľom trojročného výskumného projektu (2001 – 2004) je zistiť faktory, ktoré podporujú a skvalitňujú správu miest a obcí na princípoch udrža-

teľného rozvoja. Výstupom bude vytvorenie a zdokonalenie modelu správy miest a obcí na princípoch TUR, ktorý bude zameraný na proces vzdelávania pracovníkov vrátane budovania administratívnych kapacít samosprávy a sociálneho kapitálu občianskej spoločnosti. Výsledky prispejú k prehodnoteniu európskej politiky v oblasti udržateľného rozvoja miest.

Výskumný tím identifikuje faktory, ktoré umožňujú tvorbu udržateľných miestnych stratégií a podmienky na zapojenie verejnosti do rozhodovacích procesov. V Dunajskej Lužnej sa bude analyzovať,

ako ovplyvňuje vzťah medzi samosprávou a občianskou spoločnosťou smerovanie k udržateľnému rozvoju a aké podmienky vedú k vzájomne efektívnej komunikácii. Dotazníkovým prieskumom a riadenými rozhovormi, ktoré prebehli v marci t. r., sa zhodnotí vplyv participatívnych metód na zapojenie rôznych záujmových skupín do rozhodovacích procesov.

Projekt DISCUS je spolufinancovaný Európskou komisiou z 5. rámcového programu 1998 – 2002 *Energia, životné prostredie a udržateľný rozvoj: Mesto zajtrajška a kultúrne dedičstvo* (viac informácií možno nájsť na www.iclei.org/europe/discus alebo REC Slovensko).

Richard Müller